

STRANGER THINGS

Elvarázsol a múlt

PERNECKER DÁVID

A STRANGER THINGS A '80-AS ÉVEK IRÁNTI EGYRE NÉPSZERŰBB NOSZTALGIÁBAN FOGANT UGYAN, DE MÉGSEM EZÉRT LETT AZ ÉV LEGSZERETHETŐBB SOROZATA.

A '80-as évek nem múltak el. A 2010-es évek filmtermését szemlélve ugyanis szembetűnő, hogy egyre több film próbálja megfejteni ennek a dicsőséges filmévtizednek a legmarkánsabb motívumait, narratív fordulatait, stilisztikai elemeit és ikonográfiáját, sajátos naivitását és emlékezetes, harsány nyersségét. Az olyan filmek láttán, mint például a *Rideg világ*, a *Turbo Kid*, a *The Guest*, a *Ping Pong Summer*, tapinthatóvá válik ez a nosztalgia. A múltba révedt alkotások azonban csak akkor válhatnak igazán értékelhetővé, ha a másolás fetisiszta vágyálmán túl tudnak lépni. Ellentétben az olyan nosztalgikusnak szánt pénzeszsákokkal, mint a *Jurassic World*, az új *Terminátor*-, *Die Hard*-, és *Star Trek*-filmek, vagy akár az új *Csillagok háborúja*, a fenti filmek alkotói úgy hajtották meg fejüket a '80-as évek előtt, hogy közben nem áldozták fel saját kreativitásukat a „bezzeg a régi szép idők” lözvingjainak és öt-

„Egyszer csak elragadja az ismeretlen”
(Millie Bobby Brown)

lettelen replikakényszerének oltárán. Ismerőségükben is sajátos történeteikben a múltidéző hódolat csak körbelengji a cselekményt és az azt benépesítő figurákat, de nem emészti fel azokat. Matt és Ross Duffer is így tapintott rá a nosztalgikus filmkészítés ütőerére sorozatukkal. A *Stranger Things* 1983-ban játszódik és négy tizenéves kisserác kalandját öleli fel, akik – mint akkor szinte minden tizenéves kisserác – napokat töltenek intenzív alagsori szerepjátékmáratonnal, mindenhova bringával járnak porfészkükben, szobafalukon sci-fi és horror-plakátok sorjáznak, a suliban pedig rendre megalázzák őket. Az egyik fiút egyszer csak elragadja az ismeretlen. A természetfeletti rémségek, bizarr események és megmagyarázhatatlan tragédiák pedig apránként elkezdnek beférkőzni a városka zugaiba. A közeli erdőben működő titkos és nyilván gyanús kormánylaborból közben megszökik egy nem mindennapi tettekre képes kislány, aki hatalmas szerepet fog játszani az eltűnt fiú komoly családi- és egyéni drámákkal átszótt felkutatásában. A *Stranger Things* nem eredetiségéről híres, hiszen a Duffer-testvérek által citált forrásfilmek tucatjai szétbombázzák a sorozat minden egyes epizódját, melyek első blikkre csupán olyan örökéletű művek tárházának tűnnek, mint a *Poltergeist*, a *Videodrome*, az *X-akták*, *A dolog*, a *Harmadik típusú találkozás*, az *E.T. – A földönkívüli*, az *Agyfűrkészők*, vagy *A nyolcadik*

utas: a Halál. Napokig lehetne sorolni az idézett kor legjobbjaikat, melyek fordulatait, jellegzetes stíluslemeit (díszlet, megvilágítás, carpenteri szintizene), plánjait, karaktereit Dufferék így vagy úgy, de felvillantják a nyolc rész során. Mégis, van abban valami üdítően újszerű, ahogy a raklapnyi filmes utalás (melyek nem szolgalelkű kikacsintások) ellenére a *Stranger Things* képes egy megérintő, érzékeny, és „sokat látottságában” is izgalmas, kerek egész filmmé válni. Nem arról van szó, hogy a szerzőpáros az ártatlan spielbergi gyerekbarátság-motívumának és a *Carrie*, a *Tűzgyújtó*, a *Kincs vadászok*, vagy az *Állj mellém!* felnövéstörténeteinek olvasztótégelyében újat képes mondani – mert nem tud –, hanem arról, hogy ez a sorozat kevésbé stílus- és zsáner-érzékeny alkotók kezében idézetek érthetetlen hadarásává válna. A Duffer-testvérek legnagyobb érdeme ugyanis a *Stranger Things* artikuláltsága. Komor hangulata ellenére is romantikus gyermekmese ez felnőtteknek, melyben a gyerek- és felnőtt-lét kontrasztja és ambivalenciája egyre árnyaltabbá válik az egytől-egyig kitűnő színészeknek köszönhetően. Winona Ryder örületig aggódó anyafigurája ugyan nehezen kerül közel a nézőhöz, a színész nő azonban el tudja mélyíteni a hisztérikus szerepet. David Harbour tragikus múltú, elkeseredett, de egyre eltökéltebbé váló rendőrfőnökével meglepően könnyű azonosulni, a gyerekszínészek munkáját pedig oldalakon keresztül lehetne az egekbe emelni. Az inspirált, nagyszívű alakítások pedig fel sem tűnnének, ha az itt piederesztálra emelt filmek paneljei nem illeszkednének precízen egymáshoz. Ha kilógna az öncélú nosztalgia lólába, pocskékba menne a színészek erőfeszítése és csak azt látnánk, amit már évtizedekkel ezelőtt is láttunk, és nem érdekelne senkit a hihetetlenül szerethető, bátor gyerekek sorsa. Ez azonban nincs így, és ezért is lehet az, hogy a gyorsan letehetővé váló sorozat azokhoz is ugyanúgy szól, azokat is ugyanúgy elvarázsolja, akik egyet sem láttak a *Stranger Things* világát formáló filmekből.

STRANGER THINGS – amerikai, 2016. Kreátor: **Matt és Ross Duffer**. Rendezte: **Shawn Levy, Matt és Ross Duffer**. Kép: **Tim Ives és Tod Campbell**. Szereplők: **Winona Ryder** (Joyce), **David Harbour** (Jim), **Finn Wolfhard** (Mike), **Millie Bobby Brown** (11), **Matthew Modine** (Brenner). Gyártó: **Monkey Massacre / 21 Laps Entertainment**. 8x50 perc.

